

ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวลำปาง : กลวิธีและข้อผิดพลาดที่พบในการแปลภาษาไทยเป็นภาษาจีน¹

เพ็ญพรพรษา ชัยธีระสุเวท² และมณีนญา ศรีหิรัญ³

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษากลวิธีการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวภาษาไทยเป็นภาษาจีนของจังหวัดลำปาง รวมถึงวิเคราะห์ข้อผิดพลาดที่พบในการแปล จากผลการศึกษาพบว่ากลวิธีที่ใช้ในการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวมี 7 กลวิธี ได้แก่ การแปลทับศัพท์ การแปลเอาความ การแปลกึ่งทับศัพท์ กึ่งเอาความ การเพิ่มคำ การละคำ การละและเพิ่มคำ และการตั้งชื่อใหม่ ส่วนข้อผิดพลาดที่พบในการแปลแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเลือกใช้คำในภาษาแปล โครงสร้างภาษาในบทแปล การเลือกใช้กลวิธีการแปลที่ไม่เหมาะสมกับต้นฉบับ และการใช้ตัวอักษรจีนผิด ทั้งนี้ สาเหตุหลักที่ทำให้เกิดข้อผิดพลาดข้างต้นเกิดจากผู้แปลขาดความเข้าใจด้านวิธีการแปล ขาดความชำนาญในการใช้ภาษาจีนและภาษาไทย ไม่เข้าใจบริบทและวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับและภาษาแปล รวมถึงขาดความละเอียดรอบคอบในการตรวจสอบหาข้อผิดพลาด

คำสำคัญ : 1. ชื่อสถานที่ 2. กลวิธีการแปล 3. ข้อผิดพลาด 4. ภาษาจีน 5. ลำปาง

¹ บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง “การศึกษากลวิธีการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดลำปางเป็นภาษาจีน” ได้รับงบประมาณสนับสนุนทุนวิจัย จากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง อีเมล : phenphansa.bee@gmail.com
โทร : 09 1851 8698

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง อีเมล : may_phrombun@hotmail.com
โทร : 05 431 6154

Lampang tourist attraction names: strategies and errors in translation from Thai to Chinese⁴

Phenphansa Chaitheerasuwet⁵ and Manunya Srihirun⁶

Abstract

This research aims to study the strategies of translating Lampang tourist attraction names into Chinese and analyze errors found in the translation. The results show that 7 strategies were used: whole transliteration, whole translation, half transliteration and half translation, addition, omission, half addition and half omission, and renaming. The errors found in the translation can be divided into 4 categories: the lexical selection in the target language, the word incoherence in Chinese structure, the inappropriate use of translation strategies, and the misusing of Chinese character. The main reasons of all errors can be caused by the lack of the understanding of the principles in translation, Chinese and Thai language proficiency, the understanding of the context and culture in the original and the target language, and the accuracy of evaluating translation quality.

Keywords: 1. Place name 2. Translation strategy 3. Translation error 4. Chinese 5. Lampang

⁴This article is part of the research project "Translation Strategies of Lampang's Tourist Attraction Names in Chinese" which was supported by Faculty of Humanities and Social Sciences, Lampang Rajabhat University, Lampang, Thailand

⁵Lecturer, Chinese Department, Faculty of Humanities and Social Sciences, Lampang Rajabhat University, Lampang, Thailand.
Email address: Phenphansa.bee@gmail.com Tel: 09 1851 8698

⁶Lecturer, Chinese Department, Faculty of Humanities and Social Sciences, Lampang Rajabhat University, Lampang, Thailand.
Email address: may_phrombun@hotmail.com Tel: 05 431 6154

บทนำ

ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในกลุ่มชาวต่างชาติผ่านการแปล ซึ่งการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทย จัดว่าเป็นการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมในรูปแบบหนึ่ง (cross cultural communication) หากการแปลบรรลุวัตถุประสงค์ในการทำหน้าที่สื่อสารข้ามวัฒนธรรมแล้ว ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวจะสามารถถ่ายทอดทั้งความหมายและวัฒนธรรมของสังคมในภาษาต้นฉบับไปสู่ผู้รับสารต่างภาษาต่างวัฒนธรรมไปพร้อมกันได้

ทั้งนี้ในปัจจุบัน ตามสถานที่สำคัญทั้งทางราชการหรือเอกชน หรือสื่อสาธารณะทั้งสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่อออนไลน์ ต่างพบการปนภาษา (language mixing) ที่หลากหลายทั้งภาษาไทย ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ หรือภาษาอื่น ซึ่งปรากฏให้เห็นมากขึ้นเรื่อย ๆ ปรากฏการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการปนภาษาในพื้นที่สาธารณะที่ไม่จำกัดเฉพาะในชุมชนชาวจีนหรือในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแล้วเท่านั้น แต่การปนภาษาจีนที่เพิ่มมากขึ้นในพื้นที่สาธารณะในสังคมไทย สัมพันธ์กับการดำรงอยู่ของชาวจีนที่อาศัยปะปนกับชาวไทย ไม่ว่าจะมาจากเหตุผลของการท่องเที่ยว การทำงาน หรือการศึกษา ต่างสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนในพื้นที่กับคนจากพื้นที่อื่น (Srichomthong, 2016) ซึ่งแสดงออกผ่านการใช้ภาษาต่าง ๆ ในพื้นที่สาธารณะ ดังนั้น การแปลจึงมีบทบาทสำคัญในบริบทของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม จากสังคมหนึ่งไปยังอีกสังคมหนึ่งที่มีลักษณะทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน (Roungtheera, 2018)

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบการศึกษาเกี่ยวกับการตั้งชื่อสถานที่และความหมายที่ใช้ในการตั้งชื่อสถานที่ ได้แก่ Sodsonghrit (2012) ที่ได้ศึกษาการตั้งชื่อร้านของชาวไทยเชื้อสายจีนในอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี Jatupornpimol (2014) ศึกษาการแปลและการถ่ายทอดเสียงชื่อสถานที่ท่องเที่ยวภาษาไทยเป็นภาษาจีน Roungtheera (2015) ศึกษาวิธีการตั้งชื่อสถานที่ใหม่ในหนังสือแนะนำเที่ยวประเทศไทยที่เขียนเป็นภาษาฝรั่งเศส Phromyaem (2017) ที่ศึกษาคำที่ใช้ในการตั้งชื่อและรูปแบบการตั้งชื่อสถานที่ภาษาจีนในแผนที่กรุงเทพมหานคร ฉบับภาษาจีน ปี พ.ศ. 2467 และ Insa-ard (2017) ที่ศึกษาความหมายที่ใช้ในการตั้งชื่อและที่มาของชื่อเมืองในภาคตะวันตกของจีน ในขณะที่เดียวกันการศึกษาข้อผิดพลาดที่เกิดจากการแปลภาษาไทยเป็นภาษาจีนพบการศึกษาของ Leelaniramol (2013) ที่ศึกษาปัญหาที่พบในการแปลวรรณกรรมแฟนตาซีของจีนเป็นภาษาไทย และ Chaichotiranant (2015) ที่ได้ศึกษาข้อผิดพลาดการแปลภาษาไทยเป็นภาษาจีนในมิติด้านไวยากรณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จากการตรวจสอบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นทำให้พบว่าขาดงานศึกษากลวิธีการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่ปรากฏการใช้งานจริงในพื้นที่สาธารณะและการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดที่พบจากการแปลที่เกิดจากการใช้งานจริง

จากที่มาและความสำคัญข้างต้น จึงเป็นที่น่าสนใจว่า ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวภาษาจีนซึ่งเป็นชื่อเฉพาะที่มีการถ่ายทอดทั้งความหมายทั่วไปและความหมายทางวัฒนธรรมนั้น เมื่อนำมาแปลเป็นภาษาจีนแล้วจะมีกลวิธีการแปลเพื่อสื่อความหมายข้ามวัฒนธรรมอย่างไร แต่ละกลวิธีจะมีลักษณะเฉพาะและข้อจำกัดในการแปลอย่างไร อีกทั้งข้อผิดพลาดที่พบในการแปลนั้นเกิดขึ้นจากสิ่งใดและจะมีแนวทางในการหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาดดังกล่าวเพื่อการแปลในอนาคตได้อย่างไร ดังนั้นงานวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการแปลและวิเคราะห์ข้อผิดพลาดที่พบในการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวเป็นภาษาจีน กรณีศึกษาชื่อสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดลำปาง เพื่อสามารถนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางและข้อเสนอแนะในการแปลชื่อสถานที่หรือชื่อสถานที่ท่องเที่ยวเป็นภาษาจีนในประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวภาษาไทยเป็นภาษาจีนในจังหวัดลำปาง
2. เพื่อวิเคราะห์ข้อผิดพลาดที่พบในการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวภาษาไทยเป็นภาษาจีน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ข้อมูลจากชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่แปลเป็นภาษาจีนในเขตจังหวัดลำปาง จำนวน 66 สถานที่ ซึ่งเก็บข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม-กันยายน พ.ศ. 2560 พบรายชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่แปลเป็นภาษาจีนจำนวน 101 ชื่อ โดยมีการเก็บข้อมูลจาก 5 แหล่ง ดังนี้

1. เว็บไซต์ <http://tourismchiangmai.org> ภายใต้การควบคุมของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดลำปาง
2. แผ่นพับแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว ภาคภาษาจีน “MIRACLE LAMPANG” โดยเทศบาลนครลำปาง
3. เอกสารแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวของสถานที่ท่องเที่ยว
4. ป้ายถนน ป้ายชื่อสถานที่ ภายใต้การควบคุมของเทศบาลนครลำปาง
5. ป้ายชื่อสถานที่ประจำสถานที่ท่องเที่ยว

ตลอดจนเก็บข้อมูลภาคสนามจากเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโครงการวิจัย “ภูมินาม” สามภาษา : การใช้ภาษาไทย อังกฤษ และจีนบนป้ายชื่อสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยว กรณีศึกษาเขตเทศบาลนครลำปาง ณ อาคาร 9 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานท่องเที่ยวและสถาปนิกประจำกองช่าง ของเทศบาลนครลำปาง

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยมีวิธีการศึกษา ดังนี้

1. สืบค้นเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการแปล ข้อผิดพลาดจากการแปล และชื่อสถานที่
2. เก็บรวบรวมรายชื่อสถานที่ท่องเที่ยวภาษาจีนในเขตจังหวัดลำปางจาก 5 แหล่งข้อมูลข้างต้นลงในตารางวิเคราะห์พฤติกรรมการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อคำนวณหาค่าความถี่ร้อยละทางสถิติ จากนั้นทำการวิเคราะห์พฤติกรรมการแปล โดยอาศัยกรอบแนวคิดทฤษฎีการแปลของ Nida (1964) Baker (1992) Pinmanee (2009; 2012) และทฤษฎีการแปลไทย-จีนของ Thamcharoenkit (2010)
3. ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเก็บข้อมูลภาคสนามกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำป้ายถนน ป้ายชื่อสถานที่ที่อยู่ในการควบคุมของเทศบาลนครลำปาง
4. วิเคราะห์และจัดประเภทของข้อผิดพลาดที่พบในการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยว พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเหมาะสมต่อไป

ผลการวิจัย

พฤติกรรมการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยว

พฤติกรรมการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวภาษาไทยเป็นภาษาจีนที่พบในเขตจังหวัดลำปางมี 7 พฤติกรรม ได้แก่ การแปลทับศัพท์ จำนวน 6 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 5.94 การแปลเอาความ จำนวน 8 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 7.92

การแปลกึ่งทับศัพท์ กึ่งเอาความ จำนวน 64 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 63.37 การเพิ่มคำ จำนวน 6 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 5.94 การละคำ จำนวน 10 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 9.90 การละและเพิ่มคำ จำนวน 6 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 5.94 และการตั้งชื่อใหม่ จำนวน 1 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 0.99 โดยแต่ละกลวิธีมีลักษณะเฉพาะและข้อจำกัด ดังนี้

1. การแปลทับศัพท์

การแปลทับศัพท์ หมายถึง การเทียบเสียงคำอ่านในภาษาไทยเป็นอักษรจีนที่มีเสียงเหมือนหรือใกล้เคียงกับคำอ่านในภาษาไทย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่ใช้กลวิธีการแปลทับศัพท์

(1) บ้านเสานัก	办扫娜
(2) สะพานขาว	萨潘考
(3) วัดพระแก้วดอนเต้าสุชาดาราม	越拍喃素嗟喇蘭

จากตัวอย่างที่ (1) และ (2) พบว่าถึงแม้ผู้แปลจะรักษาโครงสร้างของภาษาต้นฉบับไว้อย่างครบถ้วน โดยเลือกใช้ตัวอักษรจีนที่มีเสียงใกล้เคียงกับเสียงในภาษาไทยคือ “บ้านเสานัก” และ “สะพานขาว” แต่ผู้รับสารซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ จะไม่สามารถเข้าใจสารที่ถูกถ่ายทอดออกมา อีกทั้งความหมายแฝงในภาษาต้นฉบับก็มิได้ถูกถ่ายทอดและอธิบายผ่านการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมในการใช้กลวิธีนี้เช่นกัน นอกจากนี้ในตัวอย่างที่ (3) พบการแปลทับศัพท์ที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาจีนแต้จิ๋ว โดยใช้ตัวอักษร 越 ภาษาจีนแต้จิ๋วออกเสียงว่า อิวัก [uag8] (Teochew Sound Dictionary, 2018) ซึ่งสามารถเทียบกับเสียงของคำว่า “วัด” ในภาษาไทย ดังนั้นชื่อของวัดพระแก้วดอนเต้าสุชาดารามที่ปรากฏบนป้ายชื่อสถานที่นั้นก็ได้รับอิทธิพลการแปลทับศัพท์จากภาษาจีนแต้จิ๋วของชาวจีนแต้จิ๋วเช่นกัน

2. การแปลเอาความ

การแปลเอาความหรือการแปลตามความหมาย หมายถึง การแปลความหมายจากภาษาไทยตรงความหมายในภาษาจีน โดยไม่เน้นรักษาโครงสร้างทางภาษา ซึ่งกลวิธีการแปลดังกล่าวสามารถสื่อได้ทั้งความหมายทางภาษาและความหมายแฝงทางวัฒนธรรมได้อย่างครบถ้วนและสมบูรณ์ ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่ใช้กลวิธีการแปลเอาความ

(4) วัดไชยมงคล	吉庆寺
(5) สะพานดำ	黑桥
(6) บ้านทนายความ	律师家

จากตัวอย่างที่ (4) ถึง (6) จะเห็นได้ว่าคำหลัก ได้แก่ วัด สะพาน และบ้าน คำขยาย ได้แก่ ไชยมงคล สะพานดำ และทนายความ ได้รับการแปลเป็นภาษาจีนโดยมีการเลือกใช้คำที่มีความหมายเทียบเท่า หรือความหมายใกล้เคียงกับภาษาต้นทางที่สามารถถ่ายทอดความหมายไปยังภาษาปลายทางได้อย่างครบถ้วน

3. การแปลกึ่งทับศัพท์ กึ่งเอาความ

การแปลกึ่งทับศัพท์ กึ่งเอาความ หมายถึง การแปลที่มีการใช้กลวิธีการแปลทับศัพท์กับคำขยายที่เป็นชื่อเฉพาะของสถานที่ และใช้กลวิธีการแปลเอาความหมายกับคำหลัก ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายบ่งบอกถึงประเภทของสถานที่ โครงสร้างทางภาษาที่ใช้ในกลวิธีการแปลดังกล่าวจึงเป็นแบบกึ่งรักษาโครงสร้างและกึ่งไม่รักษาโครงสร้าง ดังเช่น

ตัวอย่าง ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่ใช้กลวิธีการแปลกึ่งทับศัพท์ กึ่งเอาความ

(7) สถานีรถไฟนครลำปาง	那空南邦火车站
(8) วัดศรีรองเมือง	希荣曼寺
(9) บ้านเสานัก	扫纳屋
(10) สะพานรัชฎา	拉插大桥

จากตัวอย่างข้างต้น พบว่า คำขยายในชื่อสถานที่ใช้กลวิธีการแปลทับศัพท์ ได้แก่ นครลำปาง ศรีรองเมือง เสานัก และรัชฎา ส่วนคำหลักในชื่อสถานที่ใช้กลวิธีการแปลเอาความหมาย ได้แก่ สถานีรถไฟ วัด บ้าน และ สะพาน ดังนั้น การใช้กลวิธีการแปลดังกล่าว ผู้รับสารต่างวัฒนธรรมจะสามารถทำความเข้าใจในส่วนของคำหลักที่มีความหมายเทียบเท่าหรือใกล้เคียงกับภาษาปลายทางได้ แต่ทั้งนี้ผู้รับสารจะไม่สามารถเข้าใจความหมายแฝงทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในส่วนของการแปลทับศัพท์ เนื่องจากคำขยายที่ใช้กลวิธีการแปลทับศัพท์นั้น เป็นคำขยายที่บอกชื่อเฉพาะ ความเป็นมา หรือเอกลักษณ์ของสถานที่นั้น ๆ

4. การเพิ่มคำ

การเพิ่มคำเป็นกลวิธีการเพิ่มคำบางส่วนในภาษาฉบับแปล เพื่ออธิบายหรือให้ข้อมูลแก่ผู้รับสารถึงลักษณะเฉพาะของสถานที่นั้นเพิ่ม ซึ่งการเพิ่มคำที่พบในการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวภาษาจีนนั้น พบการเพิ่มคำเสริมโครงสร้าง คำหรือวลีที่ใช้เป็นบทขยายนาม และคำที่ใช้เป็นคำหลัก ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่ใช้กลวิธีการเพิ่มคำ

(11) ถ้ำโจร	小偷之洞

จากตัวอย่างที่ (11) พบการเพิ่มคำ 之 (ของ) ที่ใช้เป็นคำเสริมโครงสร้างเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของและเชื่อมบทขยายนามกับคำนามที่ใช้เป็นคำหลักในโครงสร้างภาษาจีน ทำให้ผู้รับสารสามารถตีความและเข้าใจได้ว่า สถานที่ท่องเที่ยวดังกล่าวเป็นถ้ำที่อดีตเคยเป็นที่อาศัยของโจรมาก่อน ปัจจุบันจึงได้รับการขนานนามแจกเช่นในปัจจุบัน

ตัวอย่าง ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่ใช้กลวิธีการเพิ่มคำ

(12) บ้านเสานัก	柚木勺娜高脚屋
(13) อาคารพองหลี	丰璃大楼

ในตัวอย่างที่ (12) และ (13) พบการเพิ่มบทขยายนามโดยใช้คำหรือวลีที่ใช้กลวิธีการแปลเอาความเป็นหลัก เช่น การเพิ่มคำนาม คำคุณศัพท์ และนามวลี เพื่อชี้ขยายความถึงลักษณะที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ท่องเที่ยว ดังตัวอย่างที่ (12) มีการเพิ่มคำนาม 柚木 (ไม้สัก) และนามวลี 高脚 (ใต้ถุนสูง) เพื่อขยายความหมายถึงลักษณะของบ้านหลังนี้ว่าเป็นเรือนที่ยกใต้ถุนสูงและมีเสาที่ทำมาจากไม้สัก⁷ ตัวอย่างที่ (13) มีการเพิ่มคำคุณศัพท์ 大 (ใหญ่) เพื่อขยายความหมายและอธิบายถึงลักษณะทางกายภาพของอาคาร

ตัวอย่าง ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่ใช้กลวิธีการเพิ่มคำ

(14) กาดกองต้า	噶共达步行街
(15) ลำปางรักษ์สมุนไพร	南邦草药保护小组

⁷ การตีความหมายดังกล่าวมาจากมุมมองของผู้เขียนซึ่งเป็นชาวไทย ซึ่งในมุมมองของผู้รับสารที่เป็นชาวต่างชาติอาจสร้างความสับสนที่เกิดจากข้อผิดพลาดด้านโครงสร้างภาษาในบทแปลที่ใช้กลวิธีการแปลกึ่งทับศัพท์ กึ่งเอาความ ซึ่งจะกล่าวถึงในหัวข้อ “ข้อผิดพลาดที่พบและข้อเสนอแนะในการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวเป็นภาษาจีน” ต่อไป

จากตัวอย่างที่ (14) และ (15) พบการเพิ่มคำหลักในภาษาฉบับแปล โดยผู้แปลเพิ่มคำนามในตำแหน่งของคำหลักที่ปรากฏในชื่อสถานที่ท่องเที่ยวภาษาจีน เพื่อบอกถึงประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนั้นซึ่งไม่ได้ระบุในภาษาต้นฉบับตั้งแต่แรก ดังตัวอย่างที่ (14) พบการเพิ่มคำหลักโดยใช้คำนาม 步行街 (ถนนคนเดิน) ในชื่อสถานที่ท่องเที่ยว “กาดกองต้า” ซึ่งเป็นชื่อเรียกของถนนคนเดินแห่งหนึ่งในจังหวัดลำปาง และตัวอย่างที่ (15) พบการเพิ่มคำหลักโดยใช้คำนาม 小组 (กลุ่มเล็ก, กลุ่ม) เพื่ออธิบายว่าสถานที่ดังกล่าวเป็นสถานที่ที่ดำเนินงานภายใต้กลุ่มสมาชิก “ลำปางรักษ์สมุนไพรมุข” ซึ่งสถานที่แห่งนี้ใช้เป็นที่พักผลิตและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพรปลอดสารพิษ เป็นต้น

5. การละคำ

การละคำเป็นกลวิธีการละคำบางส่วนหรือเลือกนำเสนอบางคำที่สำคัญในภาษาต้นฉบับ โดยไม่ส่งผลต่อความหมายเดิม กลวิธีดังกล่าวช่วยลดความซับซ้อนและเพิ่มความกระชับให้กับภาษาในฉบับแปล หากพิจารณาถึงลักษณะการใช้ พบว่าชื่อสถานที่ท่องเที่ยวภาษาจีนจะถูกละคำในภาษาไทยให้อยู่ในรูปแบบของชื่อย่อที่ยังคงสื่อความหมายและระบุถึงสถานที่แห่งนั้นอยู่ ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่ใช้กลวิธีการละคำ

(16) วัดพระแก้วดอนเต้าสุชาดาราม 舒茶达玉佛寺

(17) วัดเจติยชาวล้าง 二十塔庙

(18) ถนนสายวัฒนธรรม 文化街

ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวภาษาจีนในตัวอย่างที่ (16) ถึง (18) พบการละคำว่า ดอนเต้า หล้าง และสาย ในภาษาต้นฉบับ ซึ่งเมื่อแปลชื่อภาษาจีนดังกล่าวเป็นภาษาไทยจะพบว่ามีชื่อย่อในรูปแบบของชื่อย่อที่ยังคงสื่อถึงสถานที่แห่งนั้นเหมือนในภาษาต้นฉบับอยู่ จะสามารถแปลได้เป็น วัดพระแก้วสุชาดา วัดเจติยชาวล้าง และถนนวัฒนธรรม ตามลำดับ

6. การละและเพิ่มคำ

กลวิธีการละและเพิ่มคำพบลักษณะการใช้สองลักษณะ กล่าวคือ ลักษณะการใช้ที่หนึ่ง พบการละคำบางส่วนในภาษาต้นฉบับเพื่อลดความซับซ้อนและกระชับบทแปลในขณะเดียวกันก็มีการเพิ่มคำเสริมโครงสร้าง之 (ของ) เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่ใช้กลวิธีการละและเพิ่มคำ

(19) ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง 城市之柱寺

(20) พิพิธภัณฑสถานบ้านย่าแดง 雅当之家

จากตัวอย่างที่ (19) และ (20) พบการละคำว่า เจ้าพ่อ และพิพิธภัณฑสถาน ในภาษาต้นฉบับจนกลายเป็นชื่อสถานที่ภาษาจีนแบบย่อที่นิยมเรียกใช้ในภาษาไทย คือ ศาลหลักเมืองและบ้านย่าแดง ในขณะเดียวกันก็มีการเพิ่มคำว่า 之 ที่เป็นคำเสริมโครงสร้าง เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของและเชื่อมบทขยายนามและคำนามในชื่อสถานที่

นอกจากนี้ ลักษณะการใช้ที่สอง พบการละคำหลักในภาษาต้นฉบับ โดยการเพิ่มคำอื่นที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพของสถานที่หรือคำอื่นที่อยู่ในกลุ่มความหมายใกล้เคียงกันมาเพื่อทดแทนคำหลักในภาษาต้นฉบับที่ถูกละไป ในขณะเดียวกันก็มีการเพิ่มคำอื่น เพื่อทำหน้าที่เป็นคำขยายในการอธิบายลักษณะที่เกี่ยวข้องกับสถานที่แห่งนั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่ใช้กลวิธีการละและเพิ่มคำ

(21) บ้านหมองโงยซิน 梦不醒大楼

(22) พิพิธภัณฑ์หอปุมละคอน⁸ 南邦历史文化展馆

จากตัวอย่างที่ (21) พบการละคำว่า บ้าน ซึ่งเป็นคำหลักที่บอกประเภทของสถานที่ในภาษาต้นฉบับ ในขณะที่เดียวกันก็เพิ่มคำว่า 楼 (อาคาร, หอ) มาทดแทนคำหลักที่ถูกละไป ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายสอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพของสถานที่ดังกล่าวที่เป็นอาคารกึ่งปูนกึ่งไม้ ในขณะเดียวกันยังมีพบการเพิ่มคำว่า 大 (ใหญ่) ในภาษาฉบับแปล เพื่อขยายและสื่อความหมายให้เป็นที่ไปในทิศทางเดียวกันกับลักษณะทางกายภาพที่พบ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มจินตภาพให้แก่ผู้รับสารมากยิ่งขึ้น

ในตัวอย่างที่ (22) มีการละคำว่า พิพิธภัณฑ์ ซึ่งเป็นคำหลักที่บอกประเภทของสถานที่ในภาษาต้นฉบับ ในขณะเดียวกันก็เพิ่มคำว่า 展馆 (หอแสดงนิทรรศการ) มาทดแทนคำหลักที่ถูกละไป สองคำที่กล่าวถึงข้างต้นต่างเป็นคำที่อยู่ในกลุ่มความหมายใกล้เคียงกัน เนื่องจาก “การจัดแสดง” เป็นหนึ่งในหน้าที่หลักของพิพิธภัณฑ์ ซึ่งเป็นสถาบันที่เปิดทั่วไปสำหรับประชาชน ทำหน้าที่รวบรวม สงวนรักษา ค้นคว้าวิจัย เผยแพร่ความรู้ และจัดแสดง (Office of the Royal Society, 2019) นอกจากนี้ ยังพบการละคำว่า หอ ที่ใช้ในภาษาต้นฉบับ เพื่อเพิ่มความกระชับให้กับภาษาในฉบับแปล ในส่วนของการเพิ่มคำ พบการเพิ่มคำนาม 文化 (วัฒนธรรม) ในภาษาฉบับแปล เพื่อขยายความหมายให้คำหลัก 展馆 ซึ่งภายในมีการจัดแสดงเรื่องเล่าที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประเพณีของชาวลำปาง ทั้งยังเป็นการเพิ่มความชัดเจนให้กับชื่อสถานที่ภาษาจีนอีกด้วย

7. การตั้งชื่อใหม่

การตั้งชื่อใหม่เป็นกลวิธีการตั้งชื่อสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ โดยไม่ยึดติดกับความหมายเดิมที่ปรากฏในภาษาต้นฉบับ การตั้งชื่อใหม่จะมีการเลือกใช้คำที่มีความหมายระบุถึงตำแหน่งที่ตั้ง ลักษณะเด่น บทบาทสำคัญ หรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสถานที่แห่งนั้นในการตั้งชื่อใหม่ ซึ่งชื่อใหม่ที่ได้รับการบัญญัติขึ้นล้วนแต่เป็นชื่อที่เลือกใช้กลวิธีการแปลเอาความหมายเป็นหลัก ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่ใช้กลวิธีการตั้งชื่อใหม่

(23) วัดประตูป่อง 闭关寺

จากตัวอย่างข้างต้นเป็นการตั้งชื่อใหม่ที่มีความหมายไม่เกี่ยวข้องกับชื่อเก่าโดยสิ้นเชิง ซึ่งผู้แปลเลือกใช้คำที่มีความหมายเชื่อมโยงหรือเกี่ยวข้องกับสถานที่แห่งนั้น กล่าวคือ การเชื่อมโยงสถานที่ “วัด” เข้ากับสิ่งที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธ โดยใช้คำกริยา 闭关 (พระภิกษุถือสัจจนโศษจำพรรษาเข้ามาน) มาตั้งชื่อวัดประตูป่อง ซึ่งประวัติและความเป็นมาของชื่อ “ประตูป่อง” กล่าวคือ เป็นชื่อของประตูเมืองโบราณ ซึ่งวัดประตูป่องเป็นวัดที่ตั้งอยู่ในบริเวณประตูเมืองดังกล่าว (Ministry of Tourism and Sports, 2018)

กล่าวโดยสรุป ถึงแม้ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวในภาษาฉบับแปลจะไม่ตรงตามความหมายของชื่อที่ปรากฏในภาษาต้นฉบับโดยตรง แต่กลวิธีการตั้งชื่อใหม่สามารถทำหน้าที่สื่อความหมายทางภาษาได้ชัดเจน อีกทั้งยังเป็นกลวิธีที่เปิดกว้างให้ผู้แปลได้ใช้ทักษะความสามารถด้านภาษาของตนสร้างสรรค์ชื่อสถานที่ใหม่ให้มีความน่าสนใจและดึงดูดผู้รับสารได้เช่นกัน

⁸ “หอปุมละคอน” เป็นชื่อของพิพิธภัณฑ์ที่เน้นเล่าเรื่องภูมิหลังหรือประวัติศาสตร์ (ปุม) ของเมืองลำปาง (Museum Thailand, 2018)

ข้อผิดพลาดที่พบและข้อเสนอแนะในการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวเป็นภาษาจีน

ข้อผิดพลาดที่พบในการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวเป็นภาษาจีน ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 13.86 แบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ การเลือกใช้คำในภาษาแปล คิดเป็นร้อยละ 8.91 โครงสร้างภาษาในบทแปล คิดเป็นร้อยละ 2.97 การเลือกใช้กลวิธีการแปลที่ไม่เหมาะสมกับต้นฉบับ คิดเป็นร้อยละ 0.99 และการใช้ตัวอักษรจีนผิด คิดเป็นร้อยละ 0.99 ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การเลือกใช้คำในภาษาแปล

ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวจัดเป็นคำนามเฉพาะหรือคำวิสามานยนาม ดังนั้น ปัญหาการเลือกใช้คำในภาษาฉบับแปลเป็นสิ่งที่พบในการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวมากที่สุด โดยสามารถแบ่งปัญหาที่พบออกได้เป็น 2 ประเภท คือ การใช้คำที่แสดงความหมายในด้านลบและการใช้คำที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ถูกต้อง

1.1 การใช้คำที่แสดงความหมายในด้านลบ

การใช้คำที่แสดงความหมายในด้านลบมักจะพบในกลวิธีการแปลทับศัพท์ ซึ่งเป็นกลวิธีที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในการแปลชื่อเฉพาะ ไม่ว่าจะเป็นการแปลทับศัพท์หรือการแปลกึ่งทับศัพท์ กึ่งเอาความ การเลือกใช้คำเพื่อแปลทับศัพท์ในภาษาจีนนั้น หากผู้แปลมุ่งเน้นแต่การหาคำเพื่อทับศัพท์ในภาษาไทย แต่ละเลยการตรวจทานความหมายของคำที่นำมาใช้ ปัญหาการใช้คำที่แสดงความหมายในด้านลบจึงเป็นสิ่งที่พบได้ในการแปลทับศัพท์ ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่พบการใช้คำที่แสดงความหมายในด้านลบ

(24) กู๋เจ้าย่าสุตา	股炸呀苏大
(25) วัดปงสนุกเหนือ	砢砂怒寺北
(26) วัดปงสนุกใต้	砢砂怒寺南

ดังตัวอย่างที่ (24) พบการใช้คำ 炸 (ระเบิด) เทียบเสียง เจ้า ในชื่อสถานที่ “กู๋เจ้าย่าสุตา” และตัวอย่างที่ (25) และ (26) พบการใช้คำ 怒 (โกรธ, โโมโห) เทียบเสียง หลุก ในชื่อสถานที่ “วัดปงสนุกเหนือ” และ “วัดปงสนุกใต้” ชื่อสถานที่ในตัวอย่างข้างต้นเป็นชื่อของโบราณสถานและศาสนสถาน เมื่อปรากฏบนป้ายสาธารณะ อาจเกิดความไม่เหมาะสมแก่ผู้พบเห็นที่มีความรู้ด้านภาษาจีน ดังนั้นการเลือกคำในภาษาจีนเพื่อแปลทับศัพท์ จึงควรหลีกเลี่ยงการใช้คำที่มีความหมายในทางลบ หรือเข้าใจผิดได้ง่าย (Gao, Leelawatanasuk, Thamcharoenkit, Rueangwongsa & Mahaphasathanon, 2011) ซึ่งการเลือกคำที่นำมาทับศัพท์นั้น ผู้แปลอาจเลือกคำที่มีความหมายเป็นกลางได้ ยกตัวอย่างเช่น คำ 照 /zhào/ สามารถเทียบกับเสียง เจ้า ในภาษาไทย และคำ 努 /nǔ/ สามารถเทียบกับเสียง หลุก ในภาษาไทย ฉะนั้น ชื่อสถานที่ที่พบการใช้คำแสดงความหมายในด้านลบข้างต้น สามารถปรับบทแปลได้เป็น 股照呀苏大 (กู๋เจ้าย่าสุตา) 北砢砂努寺 (วัดปงสนุกเหนือ) และ 南砢砂努寺 (วัดปงสนุกใต้) ตามลำดับ

ตัวอย่าง ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่พบการใช้คำที่แสดงความหมายในด้านลบ

(27) บ้านหม่องไ่องยชิ่ง	梦不醒大楼

การใช้กลวิธีการแปลทับศัพท์ หากผู้แปลเลือกใช้คำที่มีความหมายเป็นกลางแล้ว แต่เมื่อประกอบขึ้นเป็นกลุ่มคำจะแสดงความเป็นอีกนัยหนึ่งได้ ดังตัวอย่างที่ (27) ชื่อสถานที่ “บ้านหม่องไ่องยชิ่ง” ใช้กลวิธีการแปลกึ่งทับศัพท์ กึ่งเอาความผสมกับกลวิธีการละและเพิ่มคำ โดยชื่อเฉพาะที่เป็นส่วนขยาย “หม่องไ่องยชิ่ง” มีการเลือกใช้คำ 梦 /mèng/ (ฝัน) 不 /bù/ (ไม่) และ 醒 /xǐng/ (ตื่น) ในการทับศัพท์พยางค์เสียง หม่องไ่องยชิ่ง

แต่เมื่อคำเหล่านี้ประกอบขึ้นเป็นกลุ่มคำ จะแสดงความหมายเป็น ผันไม่ตื่น ได้อีกด้วย ดังนั้นเพื่อให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจผิดต่อสารที่เผยแพร่สู่สาธารณะ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ในการบริหารและจัดการด้านการท่องเที่ยวของหน่วยงานท้องถิ่นที่รับผิดชอบ ในกรณีดังกล่าว นอกจากผู้แปลจะต้องมีความรับผิดชอบและความระมัดระวังในการเลือกใช้คำเดี่ยวที่แสดงความหมายเป็นกลางแล้ว ผู้แปลยังต้องให้ความสำคัญกับการตรวจสอบความหมายของกลุ่มคำที่ประกอบขึ้นจากคำเดี่ยวที่แสดงความหมายเป็นกลางด้วย กล่าวคือ เมื่อคำเดี่ยวประกอบเป็นกลุ่มคำแล้วจะไม่แสดงความหมายที่ทำให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจผิดได้ ดังนั้นชื่อเฉพาะ “หม่องโง่ยซิน” ที่ผู้แปลต้องการแปลทับศัพท์นั้น มีข้อเสนอแนะในการเลือกใช้คำว่า 蒙 /méng/ เทียบเสียง หม่อง คำว่า 卫 /wèi/ เทียบเสียง โง่ย และคำว่า 信 /xìn/ เทียบเสียง ซิน เป็นต้น โดยสามารถปรับบทแปลได้เป็น 蒙卫信大楼

กล่าวโดยสรุป ปัญหาข้างต้นเป็นปัญหาที่พบในการแปลทับศัพท์กับชื่อสถานที่ท่องเที่ยวและการแปลกึ่งทับศัพท์กับคำขยายที่เป็นชื่อเฉพาะของสถานที่ท่องเที่ยว ดังนั้น นอกจากผู้แปลจะต้องมีความชำนาญและความรอบคอบในการเลือกใช้คำและตรวจสอบความหมายของคำที่อาจแสดงความหมายในด้านลบแล้ว ผู้แปลควรมีความระมัดระวังในการตรวจสอบความหมายของกลุ่มคำที่ประกอบขึ้นจากคำที่แสดงความหมายเป็นกลางด้วย เพื่อหลีกเลี่ยงกลุ่มคำที่อาจแสดงความหมายในด้านลบ ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจผิด และส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ในการบริหารและจัดการด้านการท่องเที่ยวของหน่วยงานท้องถิ่นและหน่วยงานที่รับผิดชอบอีกด้วย

1.2 การใช้คำที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ถูกต้อง

การใช้คำที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ถูกต้องมักพบในการใช้กลวิธีการแปลเอาความทั้งข้อความหรือการแปลกึ่งทับศัพท์ กึ่งเอาความ ซึ่งเกิดจากผู้แปลมีการตีความต้นฉบับผิดทำให้มีการเลือกใช้คำผิดความหมาย แต่ความหมายโดยรวมยังไม่ถึงกับเสียหาย ผู้อ่านบทแปลคาดเดาความหมายได้ (Pinmanee, 2012) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่พบการใช้คำที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ถูกต้อง

(28) หออะม็อก 阿莫塔

(29) หออะม็อก 阿蒙楼

จากตัวอย่างข้างต้นพบว่า “หออะม็อก” ซึ่งเป็นชื่อของป้อมปืนใหญ่โบราณ ปรากฏการใช้ชื่อภาษาจีนสองรูปแบบ โดยมีการใช้คำนาม 塔 (เจดีย์หรือสิ่งปลูกสร้างที่คล้ายเจดีย์) ในตัวอย่างที่ (28) และคำนาม 楼 (อาคารหรือหอ) ในตัวอย่างที่ (29) เป็นคำหลักของชื่อสถานที่ท่องเที่ยว ในกรณีของหนึ่งชื่อสถานที่ที่มีความแตกต่างทั้งรูปแบบและความหมายเช่นนี้ เกิดจากการตีความของผู้แปลต่อสถานที่นั้น ๆ ในมุมมองที่แตกต่างกัน จากกรณีข้างต้นจึงทำให้เกิดการเปรียบเทียบด้านความหมายของชื่อสถานที่ทั้งสองชื่อ ดังนั้นการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยว ผู้แปลควรพิจารณาการเลือกใช้คำที่สามารถสื่อได้ทั้งความหมายและความถูกต้องตามบริบทเดิมของสถานที่แห่งนั้น ดังนั้นหากพิจารณาตามเงื่อนไขข้างต้น การเลือกใช้คำนาม 炮楼 (ป้อมปืนใหญ่) เป็นคำหลักจะสามารถสื่อความหมายให้ตรงกับบริบทเดิมของสถานที่ได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ฉะนั้นจะสามารถปรับบทแปลได้เป็น 阿莫炮楼

ตัวอย่าง ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่พบการใช้คำที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ถูกต้อง

(30) วัดกากแก้ว (ร้าง) 嘎膏寺(虚无)

การใช้คำที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ถูกต้องตามบริบทเกิดจากผู้แปลมีข้อมูลสำหรับการตีความไม่เพียงพอ จึงทำให้ตีความคลาดเคลื่อนไปจากบริบทเดิม ดังตัวอย่างที่ (30) พบการใช้คำคุณศัพท์ 虚无 (ว่างเปล่า; มีเหมือนกับไม่มี) แปลเทียบเท่ากับคำวิเศษณ์ “ร้าง” ในภาษาไทย หากพิจารณาจากความหมายของคำคุณศัพท์ 虚无 นั้น ต่างจากความหมายเดิมในภาษาต้นฉบับโดยสิ้นเชิง กล่าวคือ “ร้าง” ที่ปรากฏในภาษาต้นฉบับหมายถึง สถานที่แห่งนี้เดิมเป็นที่ตั้งของวัดกากแก้ว ซึ่งปัจจุบันปรากฏเหลือไว้เพียงซากปรักหักพัง จากกรณีดังกล่าว ผู้แปลจำเป็นต้องทำความเข้าใจบริบทของสถานที่ให้ชัดเจนก่อนหาคำศัพท์ที่สามารถเทียบเท่ามาแปลให้ถูกต้อง และเหมาะสมกับบริบท เพื่อหลีกเลี่ยงการถ่ายทอดความหมายที่คลาดเคลื่อนไปจากต้นฉบับ ดังนั้นจากบริบทของคำวิเศษณ์ “ร้าง” ที่ปรากฏในต้นฉบับสามารถพิจารณาเลือกใช้คำนาม 遗址 (สถานที่ที่มีซากปรักหักพัง) เพื่อสื่อถึงบริบทเดิมของสถานที่แห่งนี้ โดยสามารถปรับบทแปลได้เป็น 嘎膏寺 (遗址)

ตัวอย่าง ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่พบการใช้คำที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ถูกต้อง

(31) สวนป่าทุ่งเกวียน 通款植物园

จากตัวอย่างข้างต้นพบการใช้คำนาม 植物园 (สวนพฤกษศาสตร์) ในชื่อสถานที่ของ “สวนป่าทุ่งเกวียน” ซึ่งคำว่า สวนป่า เป็นคำที่สามารถเทียบได้กับคำในภาษาปลายทางได้คือ 森林公园 หากพิจารณาความแตกต่างด้านความหมายของคำ 植物园 (สวนพฤกษศาสตร์) และคำ 森林公园 (สวนป่า) พบว่า 植物园 หรือสวนพฤกษศาสตร์ เป็นแหล่งรวบรวมพรรณพืชทั้งในและต่างประเทศ (The Royal Institute, 2011) เพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยให้ได้ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับพืช ภายในมีการปลูกพืชอย่างมีระบบ เป็นหมวดหมู่ต่าง ๆ มีการปลูกเพิ่มจำนวนชนิดพืชอยู่ตลอดเวลา และมีข้อมูลต่าง ๆ ประกอบจัดแสดงให้ประชาชนทั่วไปได้เข้ามาหาความรู้ (Department of National Parks, Wildlife and Plant Conservation, 2019) เพื่อประโยชน์แก่การศึกษาและพักผ่อนหย่อนใจ (The Royal Institute, 2011) ในทางกลับกันพบว่า 森林公园 หรือสวนป่า หมายถึงบริเวณที่ปลูกพรรณไม้ทดแทนป่าที่ถูกทำลาย รวมถึงอนุรักษ์พรรณไม้ที่มีค่าทางเศรษฐกิจ (The Royal Institute, 2011) ซึ่งรวมถึงต้นไม้ตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติ สวนป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 ได้แก่ สัก พะยูง ชิงชัน กระชิก เป็นต้น

เมื่อได้พิจารณาความแตกต่างทางด้านความหมายของการใช้คำที่อยู่ในกลุ่มความหมายใกล้เคียงกัน ประกอบกับการพิจารณาลักษณะเด่นของสถานที่ เพื่อพิจารณาการเลือกใช้คำให้ถูกต้องและเหมาะสมกับบริบทของสถานที่ข้างต้น พบว่า สวนป่าทุ่งเกวียนเป็นสวนป่าขนาดใหญ่และเป็นสวนป่าไม้สักยั่งยืน เป็นสวนป่าที่ก่อตั้งโดยองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ในพื้นที่เขตป่าสัมปทานเก่า มีพื้นที่กว้างขวาง เปรียบพร้อมไปด้วยพันธุ์ไม้นานาพรรณ อีกทั้งยังมีสวนสนและทุ่งดอกบัวตอง ใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและจัดกิจกรรมกลางแจ้ง (Thai Elephant Conservation Center, 2018) ดังนั้น จากการเปรียบเทียบด้านความหมายของการเลือกใช้คำทั้งสองข้างต้น ประกอบกับการค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะเด่นของสถานที่ดังกล่าว จะพบว่าการใช้คำ 森林公园 (สวนป่า) จะเป็นคำที่มีความหมายตรงและเหมาะสมกับบริบทของสถานที่ดังกล่าวมากที่สุด ฉะนั้นจึงสามารถปรับบทแปลได้เป็น 通款森林公园

ตัวอย่าง ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่พบการใช้คำที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ถูกต้อง

(32) ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย 泰国动物保护中心

จากตัวอย่างข้างต้นพบการใช้คำที่ไม่เหมาะสมอันเนื่องมาจากผู้แปลใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าต้นฉบับ กล่าวคือ มีการแปลคำโดยเทียบคำว่า ช้าง กับคำว่า 动物 (สัตว์) ในกรณีดังกล่าว คำว่า ช้าง เป็น

คำนามที่เป็นชื่อเรียกสัตว์ชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นคำที่เทียบเท่าและปรากฏได้ในทุกภาษาและวัฒนธรรม

ดังนั้น การจะเลือกใช้คำให้ถูกต้องและเหมาะสมกับบริบท ผู้แปลจึงควรตรวจสอบคำที่มีความหมายเทียบเท่ากับภาษาต้นทางมากที่สุดก่อนเป็นอันดับแรก เพื่อประโยชน์ในการรับสารของผู้รับสารอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และชัดเจน ฉะนั้น ชื่อแปลของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยสามารถปรับบทแปล เพื่อชี้เฉพาะถึงลักษณะเด่นของสถานที่แห่งนั้นได้อย่างตรงตัว โดยใช้คำนาม 大象 (ช้าง) แทนที่ 动物 (สัตว์) จึงสามารถปรับบทแปลได้เป็น 泰国大象保护中心 (ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย)

กล่าวโดยสรุป การเลือกใช้กลวิธีการแปลเอาความ หรือกึ่งเอาความกับชื่อสถานที่ท่องเที่ยว นั้น มักจะพบข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้คำที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ถูกต้อง ดังนั้น การทำความเข้าใจกับบริบทของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างรอบด้านมีความจำเป็นและความสำคัญต่อการพิจารณาเลือกใช้คำแปลให้ถูกต้องและเหมาะสม ทั้งกับภาษาต้นทางและภาษาปลายทาง นอกจากนี้ การพิจารณาความเหมาะสมในการเลือกใช้คำเพื่อเทียบเคียงกับภาษาต้นทางและปลายทางนั้น ผู้แปลควรมีความละเอียดรอบคอบต่อการใช้คำในภาษาปลายทาง ซึ่งผู้แปลจำเป็นต้องตรวจสอบตัวบทให้ชัดเจน พิจารณาความแตกต่างของการใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน และใช้วิธีการแปลแบบ Back-translation เพื่อตรวจสอบบทแปลให้เห็นถึงข้อบกพร่องตลอดจนความกำกวมของเนื้อหาในฉบับแปล (Widenfelt, Treffers, Beur, Siebalink & Koudijs, 2005)

2. โครงสร้างภาษาในบทแปล

ในการแปล นอกจากผู้แปลจะต้องให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดความหมายระหว่างภาษาแล้ว ความแตกต่างด้านโครงสร้างภาษาระหว่างภาษาต้นทางและภาษาปลายทางเป็นสิ่งที่ผู้แปลควรให้ความระมัดระวังด้วยเช่นกัน จากผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างภาษาที่ใช้ในกลวิธีการแปลเอาความคือ คำขยายจะวางหน้าคำหลัก (คำขยาย+คำหลัก) ในขณะที่โครงสร้างภาษาที่ใช้ในกลวิธีการแปลกึ่งทับศัพท์ กึ่งเอาความ พบการใช้สองรูปแบบรูปแบบที่หนึ่ง คือ แปลทับศัพท์ (คำขยาย) + แปลเอาความ (คำหลัก) และรูปแบบที่สอง คือ แปลเอาความ (คำขยาย) + แปลทับศัพท์ (คำขยาย) + แปลเอาความ (คำหลัก) ดังเช่น

ตัวอย่าง ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่พบข้อผิดพลาดด้านโครงสร้างภาษาในบทแปล

(33) บ้านเสานัก 柚木勺娜高脚屋

(34) วัดปงสนุกเหนือ 硼砂怒寺北

(35) วัดปงสนุกใต้ 硼砂怒寺南

จากตัวอย่างข้างต้นพบว่า การเรียงลำดับคำขยายผิดตำแหน่งทำให้การสื่อความหมายไร้ประสิทธิภาพ ทั้งยังทำให้ผู้รับสารเกิดความสับสน ฉะนั้นในตัวอย่างที่ (33) ถึง (35) สามารถปรับเปลี่ยนตำแหน่งการวางคำขยาย และคำหลักให้เป็นไปตามลักษณะนิยมของโครงสร้างภาษาที่ใช้กลวิธีการแปลข้างต้นได้ดังต่อไปนี้ 勺娜柚木高脚屋 (บ้านเสานัก) 北硼砂怒寺 (วัดปงสนุกเหนือ) และ 南硼砂怒寺 (วัดปงสนุกใต้) ตามลำดับ

3. การเลือกใช้กลวิธีการแปลที่ไม่เหมาะสมกับต้นฉบับ

การเลือกใช้กลวิธีการแปลที่ไม่เหมาะสมกับต้นฉบับเกิดขึ้นในกรณีที่ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวมีคำแฝงความหมายทางวัฒนธรรม อาจมีเหตุมาจากการที่ผู้แปลไม่เข้าใจบริบทของสถานที่นั้นอย่างถ่องแท้หรือขาดความรู้ความเชี่ยวชาญด้านหลักการแปล ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่พบการเลือกใช้กลวิธีการแปลที่ไม่เหมาะสมกับต้นฉบับ

(36) ช่วงนคร

空地城市

จากตัวอย่างพบว่า ในทางทฤษฎีการแปล ผู้แปลได้เลือกใช้กลวิธีการแปลกึ่งทับศัพท์ กึ่งเอาความ กับชื่อสถานที่ “ช่วงนคร” แต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่า โครงสร้างภาษาที่ใช้กลวิธีการแปลดังกล่าวตรงข้ามกับลักษณะนิยม กล่าวคือ ผู้แปลได้เลือกใช้การแปลทับศัพท์กับคำหลักในภาษาต้นฉบับ (ช่วง = 空地) และใช้การแปลเอาความหมายกับคำขยายในภาษาต้นฉบับ (นคร = 城市) จากปัญหาที่พบข้างต้น อีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่า ผู้แปลขาดความเชี่ยวชาญด้านวิธีการแปลและความเข้าใจในการใช้ภาษาไทยและภาษาจีน ด้านโครงสร้างทางภาษา จึงทำให้เกิดข้อผิดพลาดข้างต้น ส่งผลให้ผู้รับสารเกิดความสับสนและความเข้าใจผิด

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาความหมาย ที่มา และจุดเด่นของสถานที่ “ช่วงนคร” พบว่า ในด้านความหมายของคำหลัก ช่วง เป็นคำในภาษาถิ่นเหนือ หมายถึง บริเวณหรือลาน (The Royal Institute, 2011) ด้านที่มาและจุดเด่นของสถานที่ดังกล่าว กล่าวคือ เป็นสถานที่ที่มีลักษณะเป็นลานกว้าง ใช้เพื่อประกอบกิจกรรมสาธารณะภายในจังหวัดลำปาง ซึ่งตั้งอยู่บริเวณใจกลางเมืองนครลำปางที่มีหอนาฬิกาเป็นสัญลักษณ์ เมื่อผู้แปลพิจารณาถึงปัจจัยและองค์ประกอบ ที่มีส่วนช่วยในการแปลชื่อสถานที่ข้างต้นแล้ว ผู้แปลจะต้องเลือกใช้กลวิธีการแปลที่เหมาะสมกับชื่อสถานที่ท่องเที่ยว นั้น ๆ อย่างมีวิจารณญาณ โดยชื่อข้างต้นสามารถพิจารณาเลือกใช้กลวิธีการตั้งชื่อใหม่ที่น่าเสนอจุดเด่นของสถานที่มาตั้งชื่อ ได้เป็น 钟楼广场 (ลานหอนาฬิกา) ชื่อดังกล่าว นอกจากจะเป็นชื่อที่สามารถสื่อความหมายให้แก่ผู้รับสารต่างวัฒนธรรมได้เข้าใจแล้ว ยังเป็นชื่อที่ปรากฏในวัฒนธรรมปลายทางด้วยเช่นกัน

กล่าวโดยสรุป หากผู้แปลได้ทำการศึกษาและตรวจสอบทุกปัจจัยและองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวอย่างรอบคอบแล้ว ทั้งด้านความหมายตรง ความหมายแฝง ลักษณะเด่นของสถานที่ท่องเที่ยว หรือลักษณะนิยมการใช้ภาษาที่ปรากฏในวัฒนธรรมปลายทางซึ่งมีบริบทที่ใกล้เคียงกัน ผู้แปลจะเป็นผู้ที่สามารถพิจารณาเลือกใช้กลวิธีการแปลที่เหมาะสมกับชื่อสถานที่ท่องเที่ยว นั้น ๆ ได้ แต่ถึงอย่างไร ความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านหลักวิธีการแปลและการใช้ภาษาไทยและภาษาจีนก็ยังเป็นสิ่งที่ผู้แปลต้องหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพงานแปลตนเอง

4. การใช้ตัวอักษรจีนผิด

จากการเก็บข้อมูลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวภาษาจีน ผู้วิจัยพบข้อผิดพลาดด้านการใช้ตัวอักษรจีนผิด ๓ บ้ายแนะนำวัดประตูป่อง จังหวัดลำปาง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่พบการใช้ตัวอักษรจีนผิด

(37) วัดประตูป่อง

磅都博诗

จากตัวอย่างข้างต้น ชื่อสถานที่ “วัดประตูป่อง” ใช้กลวิธีการแปลกึ่งทับศัพท์ กึ่งเอาความ ซึ่งในส่วนของการแปลเอาความพบการใช้ตัวอักษร 诗 (โคลง, กลอน, บทกวี, บทนิพนธ์) หากพิจารณาจากบริบท ผู้แปลมีเจตนาใช้ตัวอักษร 寺 (วัด) แต่เนื่องด้วยลักษณะพิเศษของตัวอักษรจีนที่เป็นอักษรภาพ (Sikkhakosol, 2017) ตัวอักษร 诗 มีหมวดคำที่เกี่ยวกับภาษาและคำพูด (言字旁) ซึ่งตัวอักษร 寺 นั้นไม่มี จากการสัมภาษณ์หน่วยงานเทศบาลนครลำปาง ยังพบอีกว่าเทศบาลนครลำปางมิได้มีผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีนโดยตรง ทำให้การจัดทำป้ายภาษาต่าง ๆ ต้องพึ่งพิงบุคคลภายนอก เช่น ครูในโรงเรียนเทศบาล หรือการให้ผู้รับเหมาก่อสร้างป้ายจ้างวานแปล ด้วยสาเหตุดังกล่าวทำให้หน่วยงานเทศบาลนครลำปางไม่สามารถควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของ

งานแปลได้ ฉะนั้น ข้อผิดพลาดที่พบข้างต้นสามารถปรับได้เป็น 磅都博寺 (วัดประตูปอง)

กล่าวโดยสรุป การแปลสารใด ๆ ที่จะนำไปสื่อสารหรือเผยแพร่สู่สาธารณะ ผู้แปลต้องไม่ลืมพันธกิจของตนเองที่มีต่อผู้รับสาร ชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งข้อผิดพลาดดังที่ได้เอ่ยถึงในข้างต้น นอกจากจะสร้างความเสียหายต่อการรับสารของผู้รับสารตั้งแต่ระดับเล็กน้อยไปจนถึงระดับมากแล้วนั้น ผลกระทบที่ตามมาซึ่งรวมถึงการถูกวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว ภาพลักษณ์ในการบริหารและการจัดการด้านการท่องเที่ยวของหน่วยงานท้องถิ่นหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง ฉะนั้น ผู้แปลควรต้องประเมินบทแปลของตน เพื่อตรวจสอบหาข้อบกพร่องผิดพลาด แล้วแก้ไขปรับปรุงจนกว่าจะได้บทแปลที่มีคุณภาพเพียงพอ (Pinmanee, 2009)

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษากรณีการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางเป็นภาษาจีนจำนวน 101 ชื่อ สามารถสรุปได้ว่า การแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวเป็นภาษาจีนพบการใช้ทั้งหมด 7 กลวิธี ซึ่งพบการใช้กลวิธีการแปลกึ่งทับศัพท์ กึ่งเอาความมากที่สุดถึงร้อยละ 63.37 ในขณะที่พบการใช้กลวิธีการตั้งชื่อใหม่น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.99 กลวิธีการแปลที่พบทั้ง 7 กลวิธีนี้สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

การแปลทับศัพท์ที่ทำหน้าที่เพียงถ่ายทอดโครงสร้างของภาษาต้นฉบับให้อยู่ในโครงสร้างของภาษาจีน ทำให้ส่งผลต่อการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมกับผู้รับสารที่เป็นชาวต่างชาติโดยตรง เนื่องจากผู้รับสารจะไม่สามารถเข้าใจทั้งความหมายและวัฒนธรรมแฝง ที่ถ่ายทอดจากการแปลภาษาจีนแบบทับศัพท์ ทั้งนี้ยังพบอีกว่า การแปลทับศัพท์ชื่อของวัดพระแก้วดอนเต้าสุชาดารามได้รับอิทธิพลจากการทับศัพท์ในสำเนียงของภาษาจีนแต้จิ๋ว ข้อสังเกตข้างต้น พบคล้ายคลึงกับการศึกษาการตั้งชื่อร้านค้าภาษาจีนและภาษาไทยของชาวไทย เชื้อสายจีนในจังหวัดอุบลราชธานีของ Sodsonghrit (2012) การศึกษาการแปลและการถอดเสียงชื่อสถานที่ท่องเที่ยวภาษาไทยเป็นภาษาจีนของ Jatupornpimol (2014) และการตั้งชื่อสถานที่ในกรุงเทพมหานคร สมัยรัชกาลที่ 6 ของ Phromyaem (2017)

การแปลเอาความเป็นการแปลที่สามารถถ่ายทอดทั้งความหมายและวัฒนธรรมแฝง จากภาษาต้นฉบับไปยังภาษาฉบับแปลได้อย่างครบถ้วนมากที่สุด เนื่องจากการแปลที่มีการรักษาความหมายของภาษาต้นฉบับ โดยใช้คำศัพท์ภาษาจีนที่มีความหมายเทียบเท่าหรือความหมายใกล้เคียงกับภาษาไทย ส่วนการแปลกึ่งทับศัพท์ กึ่งเอาความนั้นพบมากที่สุดในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดลำปางส่วนใหญ่สามารถสะท้อนความหลากหลายทางศิลปะและวัฒนธรรมของกลุ่มคนลำปางเมื่อ 100 กว่าปีที่แล้วได้ ซึ่งมีทั้งกลุ่มคนพื้นเมือง กลุ่มชนพม่า จีน อินเดีย หรือชาวอังกฤษ (Potjanalawan, 2016) ดังนั้น ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวภาษาไทยในจังหวัดลำปางที่ปรากฏในพื้นที่สาธารณะ ได้กลายเป็นภูมิทัศน์ทางภาษา ที่แสดงความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มคนลำปางในสมัยอดีตได้เป็นอย่างดี ความหลากหลายทางภาษาที่พบได้แก่ ภาษาอังกฤษ จีน พม่า หรือภาษาถิ่นเหนือ ซึ่งปรากฏผ่านการใช้ภาษาไทยทับศัพท์ชื่อสถานที่ท่องเที่ยว ยกตัวอย่างเช่น บ้านหลุยส์ อาคารฟองหลี บ้านหม่องโง่ยซิ่น หรือบ้านเสานัก เป็นต้น ดังนั้นกลวิธีการแปลข้างต้นได้ทำหน้าที่ทั้งแสดงความหมายทั่วไปผ่านการแปลเอาความ ทั้งยังสามารถแสดงอัตลักษณ์และการดำรงอยู่ของกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ในจังหวัดลำปางผ่านการแปลทับศัพท์ในชื่อเฉพาะที่ปรากฏในชื่อสถานที่ท่องเที่ยว

กลวิธีการเพิ่มคำที่ใช้ในการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มคำที่มีในภาษาและวัฒนธรรมปลายทางเพื่ออธิบายหรือให้ข้อมูลเฉพาะที่เกี่ยวข้องและจำเป็นกับผู้รับสาร เช่น (+ถนนคนเดิน+) กาดกองต้า กลวิธีการลดคำเป็นกลวิธีการลดคำเพื่อเพิ่มความกระชับให้กับชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่ยาว ซึ่งมักจะลดคำที่ไม่มีผลกับความหมายเดิมให้อยู่ในรูปแบบของชื่อย่อที่นิยมเรียกใช้ในภาษาไทย เช่น วัดพระแก้วดอนเต้า(-สุชาดาราม-) หรือวัดเจติยิว(-หลัง-) ในส่วนของกลวิธีการลดและเพิ่มคำพบข้อสังเกตที่น่าสนใจ คือผู้แปลมีการลดคำหลักที่ปรากฏใช้ในภาษาต้นฉบับ ในขณะที่เดียวกันก็หาคำอื่น ที่มีความหมายบ่งบอกถึงลักษณะทางกายภาพของสถานที่หรือคำที่อยู่ในกลุ่มความหมายใกล้เคียงกันที่สามารถถ่ายทอดความหมายได้ครบถ้วนเช่นเดียวกับคำในภาษาต้นฉบับที่ถูกละไป การใช้กลวิธีข้างต้น ถึงแม้จะไม่ได้ถ่ายทอดความหมายที่ใช้ในภาษาต้นฉบับให้ตรงตามภาษาในฉบับแปล แต่ก็มิได้ทำให้การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมเกิดข้อผิดพลาดหรือผิดวัตถุประสงค์ไปจากภาษาในต้นฉบับแต่ประการใด ซ้ำยังเกิดประโยชน์ต่อผู้รับสารในการได้ข้อมูลที่กระชับและสมบูรณ์ ทั้งยังทำให้เกิดจินตภาพต่อสถานที่แห่งนั้นได้อย่างชัดเจนมากขึ้นอีกด้วย

กลวิธีการตั้งชื่อใหม่ ถึงแม้จะพบการใช้บ่อยที่สุด แต่กลวิธีดังกล่าวเป็นกลวิธีที่สะท้อนทักษะความสามารถด้านภาษาและความคิดสร้างสรรค์ของผู้แปลรูปแบบหนึ่ง ซึ่งผู้แปลจะต้องเลือกใช้คำให้มีความน่าดึงดูดและสร้างความแปลกใหม่ให้กับงานแปล ในขณะเดียวกันก็ต้องรักษาความหมายเดิมของต้นฉบับไว้ งานแปลในลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการแปลแบบสร้างสรรค์ของ Kußmaul (2000; 2010 cited in Attaviriyapap, 2015) ที่กล่าวไว้ว่า บ่อยครั้งที่กระบวนการแปลจำเป็นต้องแปลเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการแปล ซึ่งผลงานแปลที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์จะต้องมีองค์ประกอบหลักสองประการคือ ความแปลกใหม่และความเหมาะสม การแปลแบบสร้างสรรค์จึงต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงภาษาต้นฉบับให้เกิดสิ่งใหม่ แต่ในเวลาเดียวกันจะต้องรักษาวัตถุประสงค์ของต้นฉบับไว้

กลวิธีการแปลที่พบทั้งหมดข้างต้นเป็นเพียงลักษณะนิยมที่ปรากฏใช้ในการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวเท่านั้น แต่ก็มิได้สะท้อนถึงการจำกัดรูปแบบการแปลที่ตายตัวในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเสมอไป จากกลวิธีการแปลที่พบยังสะท้อนถึงความยืดหยุ่นในการประยุกต์ใช้กลวิธีการแปลต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ดังที่ได้พบการผสมกลวิธีการแปลที่มากกว่าหนึ่งกลวิธีต่อการแปลหนึ่งชื่อสถานที่ กลวิธีที่เห็นได้ชัดที่สุด คือกลวิธีการแปลกึ่งทับศัพท์ กึ่งเอาความ นอกจากนี้ยังพบการผสมกลวิธีการแปล 3-4 กลวิธีในหนึ่งชื่อสถานที่ เช่น การใช้กลวิธีการแปลเอาความ ผสมกับการใช้กลวิธีการลดคำและการเพิ่มคำ หรือการใช้กลวิธีการแปลกึ่งทับศัพท์ กึ่งเอาความ ผสมกับการใช้กลวิธีการลดคำและการเพิ่มคำ เป็นต้น

ข้อผิดพลาดที่พบในการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ การเลือกใช้คำในภาษาแปล โครงสร้างภาษาในบทแปล การเลือกใช้กลวิธีการแปลที่ไม่เหมาะสมกับต้นฉบับ และการใช้ตัวอักษรจีนผิด ทั้งนี้สาเหตุหลักที่ทำให้การแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวพบข้อผิดพลาดข้างต้น คือ เกิดจากผู้แปลขาดความเข้าใจด้านวิธีการแปล ขาดความชำนาญในการใช้ภาษาจีนและภาษาไทย ไม่เข้าใจบริบทและวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปล รวมถึงขาดความละเอียดรอบคอบในการตรวจสอบหาข้อผิดพลาด

เพื่อลดข้อผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นในการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวในอนาคต ประการแรก ผู้แปลต้องมีความรู้ด้านหลักวิธีการแปล (Vessakosol, 2003) ทั้งยังต้องทำการศึกษาและเข้าใจลักษณะเฉพาะและข้อจำกัดของกลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน เพื่อสามารถพิจารณาเลือกใช้หรือประยุกต์ใช้กลวิธีการแปลต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างเหมาะสมให้กับชื่อสถานที่ท่องเที่ยวภาษาจีน

ประการที่สอง ผู้แปลต้องมีความชำนาญและความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาจีน เนื่องจากการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวเป็นการวิเคราะห์คำที่ใช้ประกอบในโครงสร้างของชื่อสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งจัดเป็นคำนามเฉพาะหรือคำวิสามานยนาม (proper noun) หากผู้แปลมีความชำนาญในการใช้ภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลแล้ว ผู้แปลจะสามารถเลือกใช้คำได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมให้กับชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่แปล ทั้งความหมายและโครงสร้างทางภาษา

การทำความเข้าใจกับบริบททางวัฒนธรรมที่แตกต่าง ประวัติและความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยว ก็มีความจำเป็นในการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวเช่นกัน เนื่องจากการแปลเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม เพราะฉะนั้น การทำความเข้าใจกับพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันมีบทบาทในการช่วยลดความเข้าใจผิดในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ (Inoue, 2007) นอกจากนี้ การสังเกตถึงจุดเด่นของลักษณะทางกายภาพที่ปรากฏในสถานที่ท่องเที่ยว ยังเป็นองค์ประกอบเสริมที่ช่วยให้ผู้แปลมีวิจารณญาณในการพิจารณาเลือกใช้คำและกลวิธีการแปลได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และสร้างสรรค์อีกด้วย ข้อเสนอแนะดังกล่าว สัมพันธ์กับแนวคิดเรื่องการเลือกเทคนิคการแปลของ Pinmanee (2012) ที่เน้นความสำคัญของการใช้วิจารณญาณในการเลือกเทคนิคให้เหมาะสมกับสิ่งที่จะแปล และไม่ควรกำหนดชนิดของการแปลล่วงหน้า หรือยึดถือการแปลชนิดใดชนิดหนึ่งอยู่ตลอดเวลา แต่ควรดูตามความเหมาะสม วัตถุประสงค์ของการแปล เทคนิควิธี และวัตถุประสงค์เป็นสิ่งที่มีสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ทั้งหมดต้องสอดคล้องกันจึงจะทำให้บทแปลได้คุณภาพตามต้องการ

ในฐานะของผู้แปล สิ่งที่มีอาจจะละเลยได้ คือความละเอียดรอบคอบในการตรวจสอบคุณภาพของงานแปล ซึ่งการตรวจสอบคุณภาพของงานแปลสามารถทำได้ในหลายกรณี เช่น การศึกษาลักษณะนิยามการใช้ภาษาของผู้รับสารในกรณีบริบทของสถานที่ท่องเที่ยวมีความคล้ายคลึงกัน นอกจากนี้ยังต้องอาศัยการตรวจสอบความหมายจากพจนานุกรม หาข้อมูลประกอบเพิ่มเติม ตรวจสอบความถูกต้องและตรวจสอบว่าสำนวนแปลที่ได้เป็นที่ยอมรับหรือไม่ ผ่านการปรึกษาเจ้าของภาษา ผู้รู้ภาษาไทย ตลอดจนคนที่รู้ทั้งสองภาษาเป็นอย่างดี จึงจะได้บทแปลที่มีคุณภาพที่ดีที่สุดในการใช้งานให้บรรลุวัตถุประสงค์ (Attaviriyapap, 2015)

ประการสุดท้าย การตระหนักถึงพันธกิจของตนเองในฐานะผู้แปลต่อผู้รับสาร ชุมชน และท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยว เนื่องจากชื่อสถานที่ท่องเที่ยวภาษาจีนเปรียบเสมือนเครื่องมือสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่สามารถสร้างการรับรู้ให้กับสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดผู้รับสารที่เป็นชาวต่างชาติในพื้นที่สาธารณะได้ ทั้งยังเป็นหนึ่งในปัจจุบันของการสื่อสารภาพลักษณ์เชิงบวกด้านการบริหารและจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนและท้องถิ่นที่ถูกสื่อออกไปสู่สาธารณะชนได้ ดังนั้นหากผู้แปลละเลยพันธกิจดังกล่าว ข้อผิดพลาดที่พบในการแปลตั้งแต่ระดับเล็กน้อยไปจนถึงระดับมากอาจสร้างความเข้าใจผิดและความสับสนให้กับผู้รับสาร ทั้งยังส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ในเชิงลบต่อสถานที่ท่องเที่ยว หน่วยงานท้องถิ่น หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องอีกด้วย

แต่ถึงอย่างไร การกำหนดชื่อสถานที่ท่องเที่ยวภาษาจีนระดับจังหวัดควรได้รับความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามากำหนดมาตรฐานให้มีความสอดคล้องและความเป็นเอกภาพเดียวกันทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้รับสาร ข้อเสนอแนะข้างต้นสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Potjanalawan, Munkong & Sethakorn (2017) ที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจในการกำหนดภาษาบนป้ายชื่อสาธารณะเพื่อการ

ท่องเที่ยว ซึ่งชี้ให้เห็นถึงการกำหนดภาษาบนแผ่นป้ายมีอำนาจของหลายฝ่ายเข้ามากำกับมาตรฐานที่ต่างกันไป จนทำให้เกิดความสับสนในการใช้จริง ทั้งยังเกิดปัญหาในระดับปฏิบัติงาน

References

- Attaviriyapap, Korakoch. (2015). Singable Song Lyrics Translation: Problem in Translating Thai Country Songs into German (แปลคำร้องให้สอดคล้องทำนองเดิม: ปัญหาในการแปลเพลงลูกทุ่งไทยเป็นภาษาเยอรมัน). **Silpakorn University Journal**, 35(3): 115-147.
- Baker, M. (1992). **In Other Words: A Course Book on Translation**. London: Routledge.
- Chaichotiranant, Supichaya. (2015). The Study of Erroneous in Translation from Thai to Chinese of Business Chinese Students (การศึกษาข้อผิดพลาดการแปลภาษาไทยเป็นภาษาจีนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนธุรกิจในมิติด้านไวยากรณ์). **Panyapiwat Journal**, 7(1): 116-126.
- Department of National Parks, Wildlife and Plant Conservation. (2019). **Botanical Gardens and Arboretum (สวนพฤกษศาสตร์และสวนรุกขชาติ)**. [Online]. Retrieved March 22, 2019 from <http://www.dnp.go.th/botany/Gardens/garden.html>
- Gao, Y., Leelawatanasuk, Charnchai., Thamcharoenkit, Korsak., Rueangwongsa, Panya. & Mahaphasuthanon, Asama. (2011). **A Course in Practical Thai-Chinese Translation (แบบเรียนแปลไทย-จีน)**. (3rd ed.). Beijing: Beijing Language and Culture University Press.
- Inoue, Y. (2007). **Cultural Fluency as a Guide to Effective Intercultural Communication: The Case of Japan and the U.S.** [Online]. Retrieved March 27, 2019 from <http://www.immi.se/intercultural/>
- Insa-ard, On-anong. (2017). Meaning of City Names in Western China (ความหมายของชื่อเมืองในภาคตะวันตกของจีน). **Humanities & Social Sciences**, 34(3): 1-19.
- Jatupornpimol, Kansinee. (2014). **A Translation and Transliteration of Thai Tourist Attraction Names into Chinese (การแปลและการถ่ายถอดเสียงชื่อสถานที่ท่องเที่ยวภาษาไทยเป็นภาษาจีน)**. Master's dissertation, Mahidol University, Nakhon Pathom, Thailand.
- Kußmaul, P. (2000). **Kreatives Übersetzen**. Tübingen: Stauffenburg.
- _____. (2010). **Verstehen und Übersetzen. Ein Lehr- und Arbeitsbuch (aktualisierte Auflage)**. Tübingen : Naar.
- Leelaniramol, Narin. (2013). **An Analytic Study of Problems in Translation Chinese Fantasy Fiction into Thai (การศึกษาวิเคราะห์ปัญหาในการแปลวรรณกรรมแฟนตาซีจีนเป็นภาษาไทย)**. Master's dissertation, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.
- Ministry of Tourism and Sports. (2018). **Wat Pratu Pong (วัดประตูป่อง)**. [Online]. Retrieved December 5, 2018 from <https://thailandtourismdirectory.go.th/th/info/attraction/detail/itemid/3813>
- Museum Thailand. (2018). **Bhum-Lakhon-Museum (หอปฐมลกะอน)**. [Online]. Retrieved December 5, 2018 from <http://www.museumthailand.com/th/museum/Bhum-Lakhon-Museum>
- Nida, E. A. (1964). **Towards a Science of Translating: with Special Reference to Principles and Procedures Involved in Bible Translating**. Leiden: Brill.

- Office of the Royal Society. (2019). **Museum (มิวเซียม)**. [Online]. Retrieved March 20, 2019 from <http://www.royin.go.th/?knowledges=%E0%B8%A1%E0%B8%B4%E0%B8%A7%E0%B9%80%E0%B8%8B%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%A1-%E0%B9%99-%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%81%E0%B8%8E%E0%B8%B2%E0%B8%84%E0%B8%A1-%E0%B9%92%E0%B9%95%E0%B9%95%E0%B9%93>
- Phromyaem, Korawan. (2017). **Thammasat University Chinese Studies International Conference, Chinese Place Name in the Map of Bangkok Reign of King Rama VI (ชื่อสถานที่ภาษาจีนในแผนที่กรุงเทพมหานคร รัชสมัยรัชกาลที่ 6)**. Bangkok: Thammasat University.
- Pinmanee, Supanee. (2009). **Advanced Translation (การแปลขั้นสูง)**. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- _____. (2012). **Translation: from Wrong to Right (แปลผิด แปลถูก: คัมภีร์การแปลยุคใหม่)**. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Potjanalawan, Pinyapan. (2016). **Lampang's Tale #3 People of Lampang Ethnicity in History (เล่าเรื่องเมืองลำปาง เล่มที่ 3 คนลำปางชาติพันธุ์ในชั้นประวัติศาสตร์)**. Lampang: Lanna Printing.
- Potjanalawan, Pinyapan., Munkong, Anticha., & Sethakorn, Wit. (2017). Three accents of Toponym: Using Thai, English and Chinese on Public Signs: A Case Study of Lampang Municipality (“ภูมินาม” สามภาษา: การใช้ภาษาไทย อังกฤษและจีนบนป้ายชื่อสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยว กรณีศึกษาเขตเทศบาลนครลำปาง). **Local Administration Journal**, 10(4): 120-138.
- Roungtheera, Theera. (2015). **Actes du séminaire national thaïlandais sur la traduction française, Place name and translation: naming a new place in a Thai travel book written in French (ชื่อสถานที่กับการแปล: การตั้งชื่อสถานที่ใหม่ในหนังสือนำเที่ยวประเทศไทยที่เขียนเป็นภาษาฝรั่งเศส)**. Bangkok: Thammasat University.
- _____. (2018). **The 12th Humanities Research Forum in Thailand, Thainess and the Otherness in Thai dish Names Translated into French (ความเป็นไทยและความเป็นอื่นในชื่ออาหารไทยที่แปลเป็นภาษาฝรั่งเศส)**. Nakhon Pathom: Silpakorn University.
- Sikkhakosol, Thavorn. (2017). **Chinese Characters Language Epigram and Proverb (ภาษา อักษร และคำคมสุภาษิตจีน)**. Bangkok: Saeangdao Publishing House.
- Sodsonghrit, Mech. (2012). A survey and analysis of the tradename in Chinese Thais merchant shop and stores in Muang District, Ubon Ratchathani Province (การสำรวจและศึกษาวิเคราะห์ชื่อร้านค้าภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี). **Journal of Liberal Arts, Ubon Ratchathani University**, 8(2): 59-89.
- Srichomthong, Phattanit. (2016). **Linguistic landscape in Lanna (ภูมิทัศน์ภาษาในล้านนา)**. Chiangmai: Wit Design.
- Teochew Sound Dictionary. (2018). **Yuè (越)**. [Online]. Retrieved March 20, 2019 from <http://www.czyzd.com/search?keyword=%E8%B6%8A>

- Thai Elephant Conservation Center. (2018). **Thung Kwian Forest Park (สวนป่าทุ่งเกวียน)**. [Online]. Retrieved December 5, 2018 from <http://www.thailandelephant.org/th/thungkwian.php>
- Thamcharoenkit, Korsak. (2010). **Principal of Thai-Chinese Translation (หลักการแปลไทย-จีน)**. Bangkok: Siam Chinese Publishing.
- The Royal Institute. (2011). **Dictionary of The Royal Institute Year 2011 (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554)**. Bangkok: The Royal Institute.
- Vessakosol, Pimpan. (2003). A Survey of Translators' Attribute (การศึกษาสำรวจคุณสมบัติของนักแปล). **Journal of Liberal Arts**, 3(1): 79-94.
- Widenfelt, V. BM., Treffers, D. A. P., Beur, D. E., Siebalink, M. B. & Koudijs, E. (2005). Translation and Cross-Cultural Adaptation of Assessment Instruments Used in Psychological Research With Children and Families. **Children Child and Family Psychology Review**, 8(2): 135-147.